

El llenguatge

Animals fers

14/IX/1937

Són més o menys habituals els castellanismes «fiero» i «fiera», especialment la forma del femení, usada com a substantiu. Les formes catalanes que hi corresponen són fer i fera. És evident, però, que actualment la proposta d'usar un adjectiu com fer —pronunciat «fé»— en tots els casos en què el castellà diu «fiero» o en aquells en què aquest mot s'ha introduït a la nostra llengua és inviable, i és molt possible que la poca vitalitat d'aquest adjectiu en el llenguatge popular hagi contribuït a aquesta introducció. El català, però, disposa —a més, també, com el castellà, del cultisme feroç— d'un altre mot popular de la mateixa família, amb el mateix sentit, que pot convenir, per tant, en tots aquests casos a què hem fer referència: ferotge. En canvi, la forma del femení, fera, no sembla oferir cap obstacle i és ben bé a ella a què hem de recórrer, en lloc de «fiera», en tots aquells casos en què s'ha substantivat: les feres del parc, es va posar com una fera.

Tanmateix, l'ús de l'adjectiu fer s'ha mantingut en el llenguatge popular formant part d'algunes designacions d'animals de bosc: el porc fer, el gat fer i el gall fer, en totes les quals alterna amb l'adjectiu equivalent salvatge. el porc fer o porc salvatge no és altre que el porc senglar, pronunciat sovint «singlar». Avui, com se sap, són molts els de ciutat que recorren al castellanisme «jabali», pronunciat amb un so inicial que ja el delata com a tal. El gat fer o gat salvatge és un feli (Felis silvestris) que hom confon sovint amb el gat mesquer o geneta, encara que són en realitat dos animals molt diferents, ja que aquest darrer pertany a la família dels vivèrrids. I el gall fer o gall salvatge és un ocell de l'ordre dels faslaniformes Tetrao urogallus) que hom troba als grans boscos del Pallars o de la Vall d'Aran i que els qui només en saben l'existència a través de referències llibresques o col·leccions de cromos anomenen amb el nom del castellà «urogallo». Els naturalistes que intenten unificar els noms de les espècies vegetals i animals, sembla que preferixen gat salvatge i gall salvatge com a denominacions principals, però gat fer i gall fer són encara designacions ben vives i usuals.

Hi ha, encara, un altre animal amb aquest adjectiu, en la forma del femení, usat com a determinatiu de la seva designació, però es tracta d'un animal inventat: la cuca fera.

Albert Jane